

Rapport

Hoe denkt Nederland over 'de jacht'?

*Onderzoek onder de Nederlandse bevolking (18+) in opdracht van de Partij voor de Dieren.
December 2021*

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2022/017

Datum

januari 2022

Opdrachtgever

Partij voor de Dieren

Auteurs

Peter Kanne
Milan Driessen

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron (I&O Research en Partij voor de Dieren) duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Belangrijkste uitkomsten	4
1 Algemene houding	8
1.1 Nederlanders eerder negatief dan positief over jacht op dieren	8
1.2 Ruime meerderheid vindt plezierjacht onacceptabel	10
1.3 Vier op tien willen minder diersoorten vrij bejaagbaar	11
1.4 Voorwaarden voor jacht en jagers, niet langer als hobby	12
2 Per diersoort	14
2.1 Experiment: vrij jagen op kleine dieren met en zonder info	14
2.1.1 Zonder informatie: sterke verdeeldheid	14
2.1.2 Met informatie: ruim helpt Nederlanders tegen jacht op kleine dieren	15
2.1.3 Met en zonder info in 1 figuur	15
2.2 Nederlanders vaak onwetend over afschot door jacht	16
2.3 Verdeeldheid over beperking van jacht op zwijnen en herten	17
2.4 Helpt Nederlanders: jacht op zwanen is niet acceptabel	18
2.5 Helpt: wolven worden verstoord door afschot van prooidieren	19
2.6 Meerderheid sceptisch over verkeersveiligheid als motivatie	20
3 Kroondomein Het Loo	21
3.1 Nipte meerderheid: Koning moet stoppen met jagen	21
3.2 Koning zou Kroondomein Het Loo hele jaar moeten openstellen	23
4 Onderzoeksverantwoording	24

Belangrijkste uitkomsten

Nederlanders vaker negatief dan positief over jacht op dieren

Nederlanders staan – in het algemeen – vaker negatief (39%¹) dan positief (24%) tegenover de jacht op dieren door jagers.

Met name vrouwen (45% negatief) en Nederlanders in de grote steden (45% negatief) zijn niet blij met de jacht. Nederlanders in noord Nederland (Groningen, Drenthe en Friesland) zijn het vaakst positief over jagen maar zijn ook daar in de minderheid: 45 procent.

Ruime meerderheid vindt plezierjacht onacceptabel

We legden alle deelnemers de volgende tekst voor en vroegen of ze het acceptabel vinden dat jagers alleen voor hun eigen plezier dieren mogen doden.

De Nederlandse wet biedt jagers de mogelijkheid om hazen, konijnen, fazanten, wilde eenden en houtduiven te schieten voor het plezier van de jager. Hiervoor is in de wet per soort wel een bepaalde periode aangewezen: het jachtseizoen. De jager dient in het bezit te zijn van een geldige jachtakte.

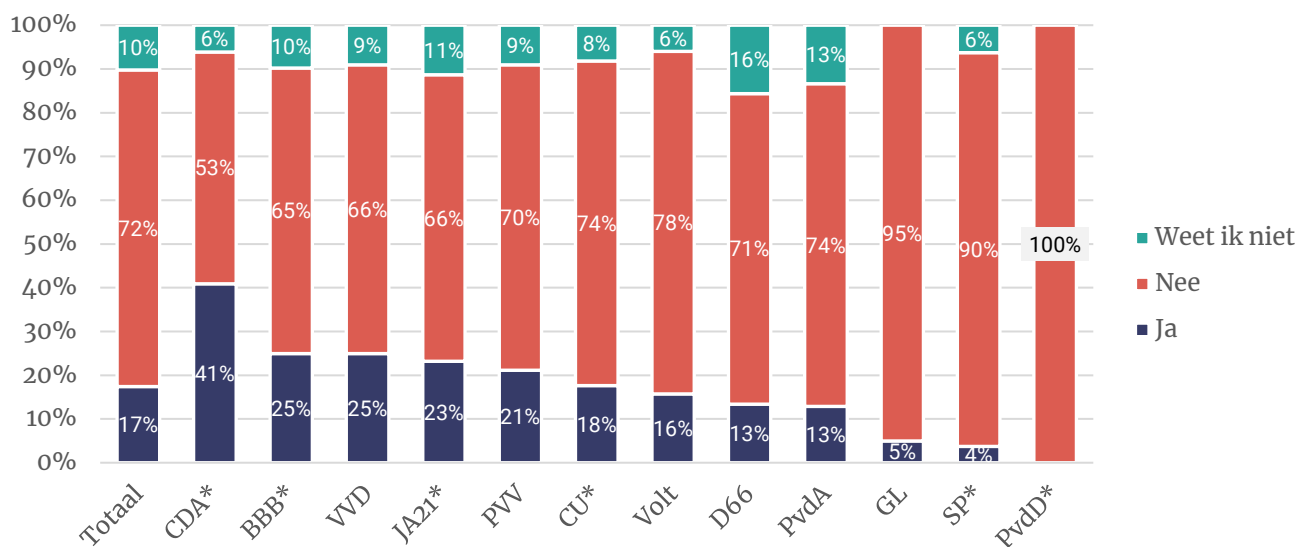
Ruim zeven op de tien Nederlanders (72%) vinden het niet acceptabel dat jagers voor hun eigen plezier mogen jagen, 17 procent wel.

Dit wordt breed gedeeld door de verschillen politieke achterbannen. Kiezers die nu op het CDA zouden stemmen staan het meest positief tegenover de plezierjacht: 41 procent vindt dit acceptabel, 53 procent vindt van niet. Van de CDA-kiezers uit maart dit jaar² vindt 62 procent dit niet acceptabel en 32 procent wel.

Kiezers van de Partij voor de Dieren vinden het – niet verrassend – unaniem onacceptabel.

Vindt u het acceptabel dat jagers alleen voor hun eigen plezier dieren mogen doden?

Uitgesplitst naar huidige voorkeur. Basis: totaal (n=1.046)

* Cijfers indicatief vanwege lage aantallen (n < 50, CDA 32, BBB 27, JA21 36, CU 28, SP 43, PvdD 40)

¹ Percentage negatief (20%) en zeer negatief (18%) tellen op tot 39 procent naar aanleiding van afrondingsverschil

² N = 68

Voorwaarden voor jacht en jagers, niet langer als hobby

Nederlanders zijn in het algemeen vaker negatief dan positief over de jacht, maar dat wil niet zeggen dat ze vinden dat jagen onder elke omstandigheid verboden moet worden.

Een op de vijf Nederlanders geeft aan tegen “alle vormen van jacht” te zijn (20%), ongeveer de helft is het daar mee oneens.

Een ‘beroepsjager’ is in de ogen van Nederlanders iets anders dan een hobbyjager. Ruim de helft (54%) van de Nederlanders heeft moeite met jagen als hobby, een kwart heeft dat niet (25%).

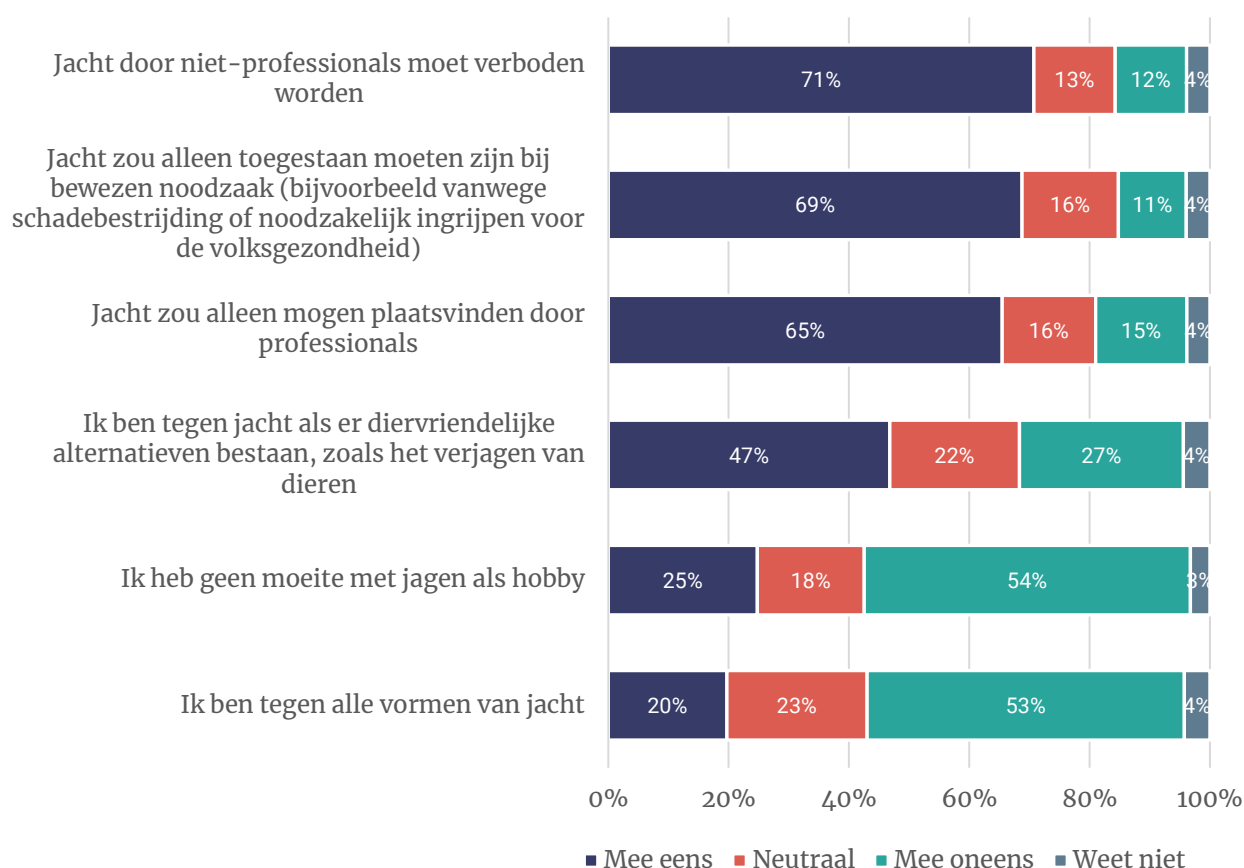
Een meerderheid van de Nederlanders vindt ook dat:

- de jacht door niet-professionals verboden moet worden (71%) en alleen door professionals gedaan mag worden (65%);
- de jacht alleen toegestaan mag worden bij een bewezen noodzaak (zoals schadebestrijding of vanwege de volksgezondheid; 69%).

Ook zijn Nederlanders – per saldo – tegen de jacht als er diervriendelijke alternatieven voor bestaan (47% eens, 27% oneens).

In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

Basis: totaal (n=1.046)

Experiment: vrij jagen op kleine dieren met en zonder info

Om te achterhalen hoe Nederlanders denken over de jacht op verschillende soorten bejaagbare dieren deden we een experiment. We legden de vraag "Vindt u dat onderstaande diersoorten vrij bejaagbaar moeten blijven?" voor – waarbij de ene helft van de steekproef (at random gekozen) vooraf informatie kreeg en de andere helft niet. We zien dat deze informatie de uitkomsten sterk beïnvloedt.

Nederlanders vinden – per saldo, zonder informatie – dat er niet meer op fazanten gejaagd zou mogen worden (43% niet, 29% wel). Voor de andere kleine bejaagbare dieren waarnaar gevraagd is – wilde eenden, konijnen, hazen en houtduiven – zien we dat er grote verdeeldheid is.

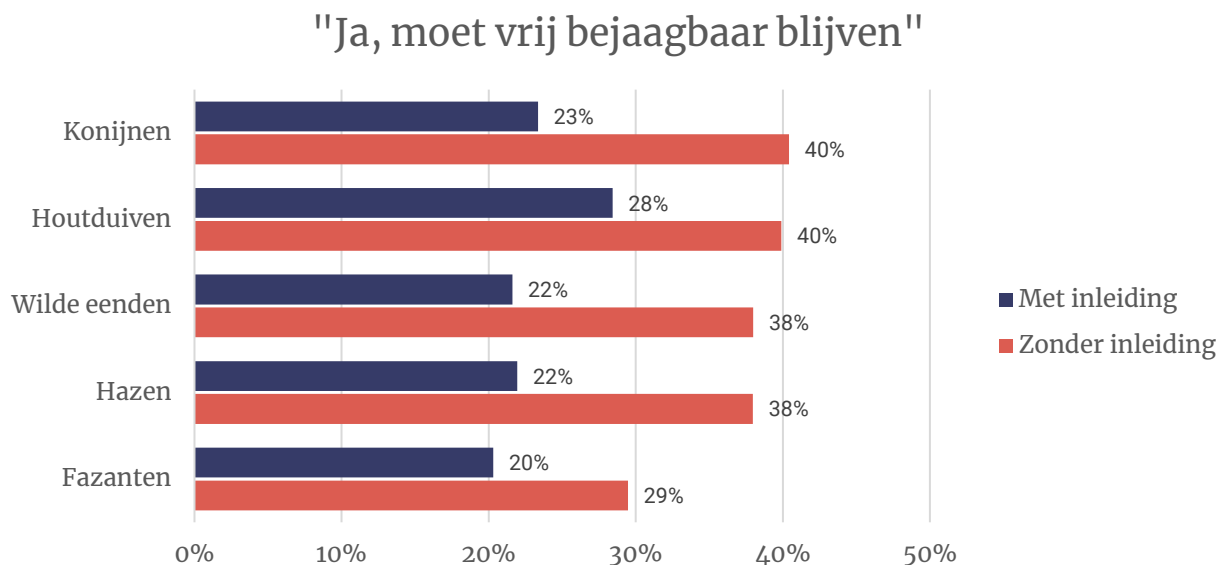
Ongeveer een derde vindt dat op deze dieren niet meer gejaagd zou mogen worden. Circa vier op tien vindt dat deze dieren vrij bejaagbaar moeten blijven.

Als de vraag wordt voorafgegaan door het geven van onderstaande informatie krijgen we heel ander uitkomsten. Een nipte meerderheid vindt dat er niet meer op hazen, fazanten, wilde eenden en konijnen gejaagd mag worden (53-54%).

Het aantal broedparen van de wilde eend is sinds de jaren '90 afgenomen met 30 procent. Haas en konijn staan op de Rode Lijst van bedreigde/kwetsbare zoogdieren en hun aantal is sinds tweede helft vorige eeuw met 60 à 70 procent afgenomen.

Vindt u dat onderstaande diersoorten vrij bejaagbaar moeten blijven?

Basis: zonder inleiding (n=540) en met inleiding (n=506)

Nipte meerderheid: Koning moet stoppen met jagen

We legden onderstaande inleiding voor aan alle deelnemers en vroegen wat ze daar van vinden: heeft de koning het recht om dat gebied te sluiten en er te jagen of zou de koning moeten stoppen met jagen?

Koning Willem Alexander jaagt soms ook op Kroondomein Het Loo.

De koning sluit Kroondomein Het Loo drie maanden per jaar grotendeels voor het publiek, onder meer om daar ongestoord te kunnen jagen op wilde zwijnen en edelherten.

Een nipte meerderheid van 54 procent vindt dat de koning zou moeten stoppen met jagen, een kwart (27%) vindt dat de koning het recht heeft om het gebied te sluiten voor de jacht. De rest (19%) kon hier geen antwoord op geven en gaf aan het niet te weten. Bijna de helft van de Nederlanders vindt dat de koning Kroondomein Het Loo het hele jaar zou moeten openstellen voor het publiek

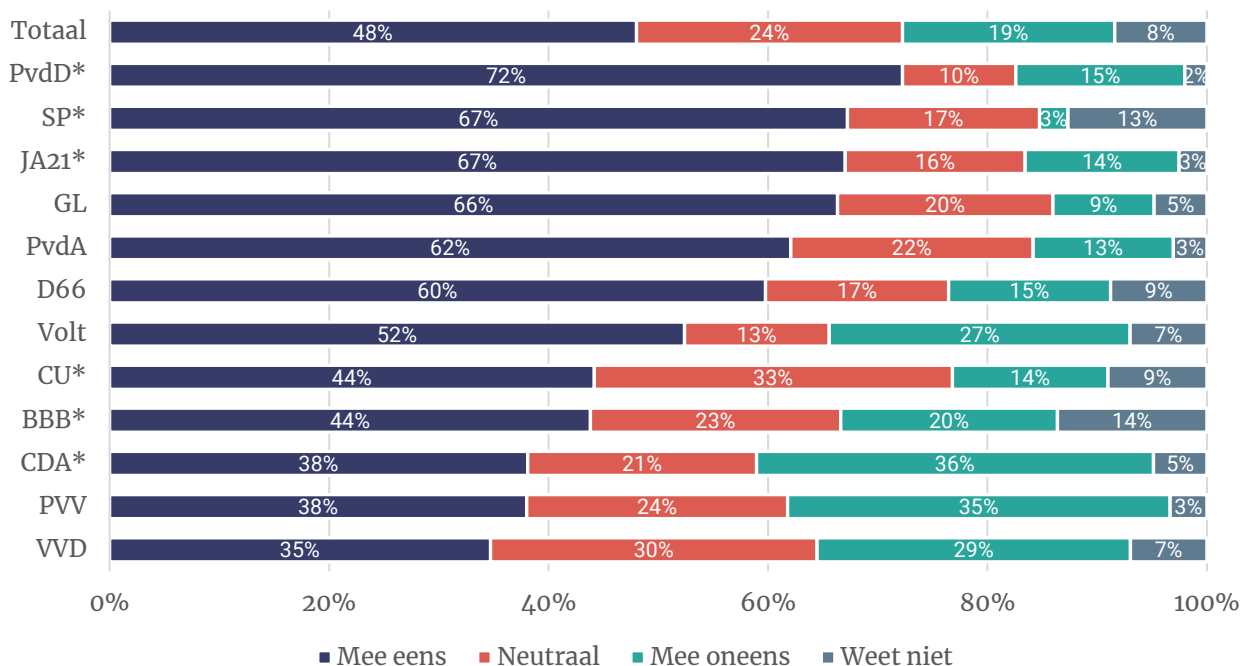
Helpt Nederlanders: Koning zou Kroondomein Het Loo hele jaar moeten openstellen

Bijna de helft vindt dat de koning Kroondomein Het Loo het hele jaar zou moeten openstellen voor het publiek.

In hoeverre bent u het eens of oneens met onderstaande stelling?

“De koning zou Kroondomein Het Loo het hele jaar moeten openstellen voor het publiek.”

Basis: totaal (n=1.046)

*Cijfers indicatief voor CDA n=32, BBB n=27, JA21 n=36, CU n=28, SP n=43, PvdD n=40

Verantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdag 3 tot maandagochtend 6 december.

In totaal werkten 1.046 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek.

Het grootste deel van de steekproef is afkomstig het I&O Research Panel, 104 respondenten deden mee via PanelClix. Dit zijn allen Nederlanders met een niet-westerse migratie-achtergrond. Respondenten werden niet geïnformeerd dat de Partij voor de Dieren opdrachtgever van het onderzoek was.

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard (CBS). Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken.

1 Algemene houding

1.1 Nederlanders eerder negatief dan positief over jacht op dieren

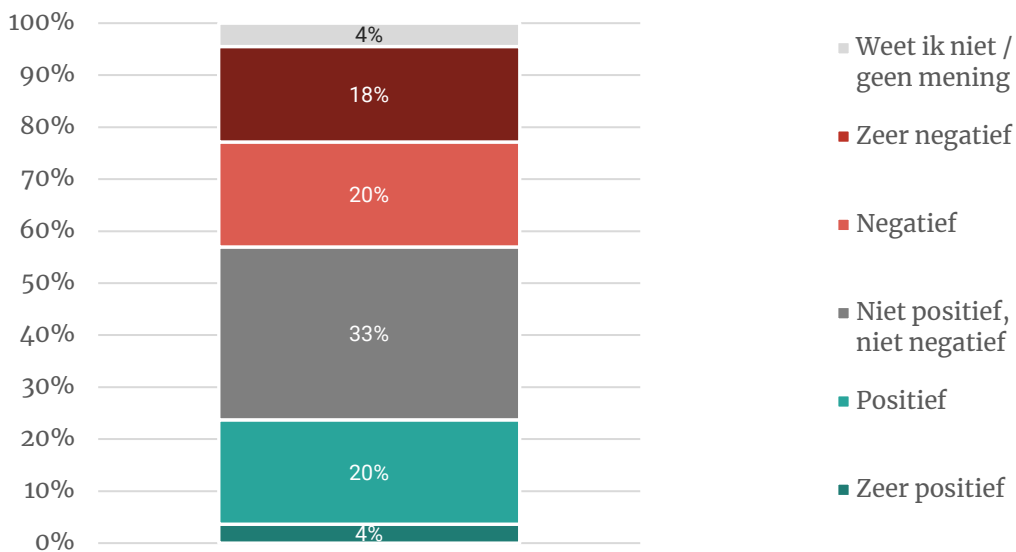
We vroegen Nederlanders hoe ze in het algemeen tegenover de jacht op dieren door jagers staan. Het blijkt dat Nederlanders vaker negatief (39%³) dan positief over de jacht zijn (24%).

Met name vrouwen (45% negatief) en Nederlanders in de grote steden (45% negatief) zijn niet blij met de jacht. Nederlanders in noord Nederland (Groningen, Drenthe, Friesland) zijn er het vaakst positief over maar ook daar in de minderheid : 45 procent.

De verschillen naar opleidingsniveau en leeftijd zijn verwaarloosbaar.

Figuur 1 – Hoe staat u in het algemeen tegenover de jacht op dieren door jagers?

Basis: totaal (n=1.046)

³ Percentage negatief (20%) en zeer negatief (18%) tellen op tot 39 procent naar aanleiding van afrondingsverschil

Meerderheid van CDA-kiezers is positief over de jacht

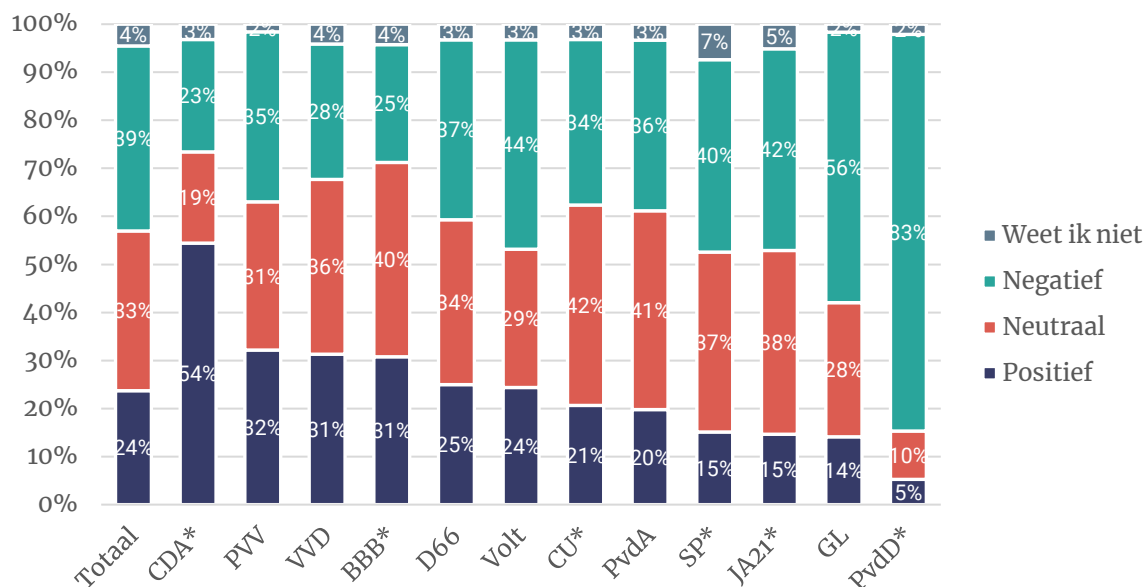
De grootste verschillen in houding zien we naar politieke voorkeur.

Gemiddeld genomen zijn Nederlanders eerder negatief dan positief over de jacht, maar dat geldt niet voor de huidige achterban van het CDA: 54 procent van degenen die nu CDA zouden stemmen is positief over de jacht.

Voor andere kiezersgroepen is het beeld genuanceerder: kiezers van PVV (32%), VVD en BBB (beide 31%) zijn hier sterk verdeeld over. Kiezers van GroenLinks (56%) en Partij voor de Dieren (83%) staan in meerderheid negatief tegenover de jacht.

Bij de andere achterbanen zien we dat ze vaker negatief dan positief zijn over jacht op dieren.

Figuur 2 – Hoe staat u in het algemeen tegenover de jacht op dieren door jagers? Naar huidige politieke voorkeur.

1.2 Ruime meerderheid vindt plezierjacht onacceptabel

We legden alle deelnemers de volgende tekst voor en vroegen of ze het acceptabel vinden dat jagers alleen voor hun eigen plezier dieren mogen doden.

De Nederlandse wet biedt jagers de mogelijkheid om hazen, konijnen, fazanten, wilde eenden en houtduiven te schieten voor het plezier van de jager.

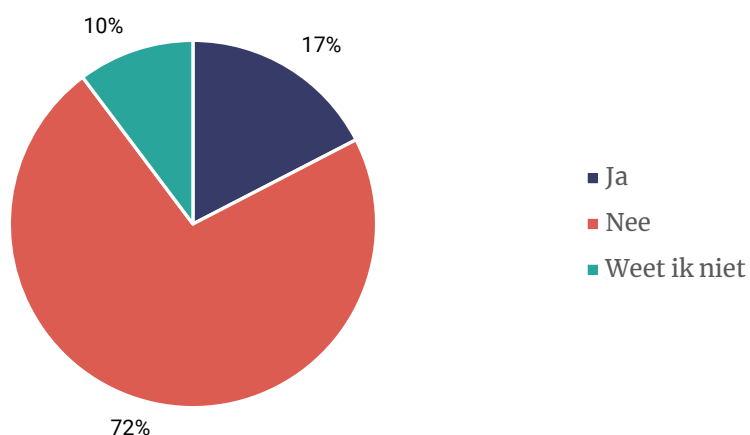
Hiervoor is in de wet per soort wel een bepaalde periode aangewezen: het jachtseizoen.

De jager dient in het bezit te zijn van een geldige jachttakke.

Ruim zeven op de tien Nederlanders (72%) vinden het niet acceptabel dat jagers voor hun eigen plezier mogen jagen, 17 procent wel.

Figuur 3 – Vindt u het acceptabel dat jagers alleen voor hun eigen plezier dieren mogen doden?

Basis: totaal (n=1.046)

Geen van de achterbannen vindt plezierjacht in meerderheid acceptabel

Dit wordt breed gedeeld door de verschillende politieke achterbannen.

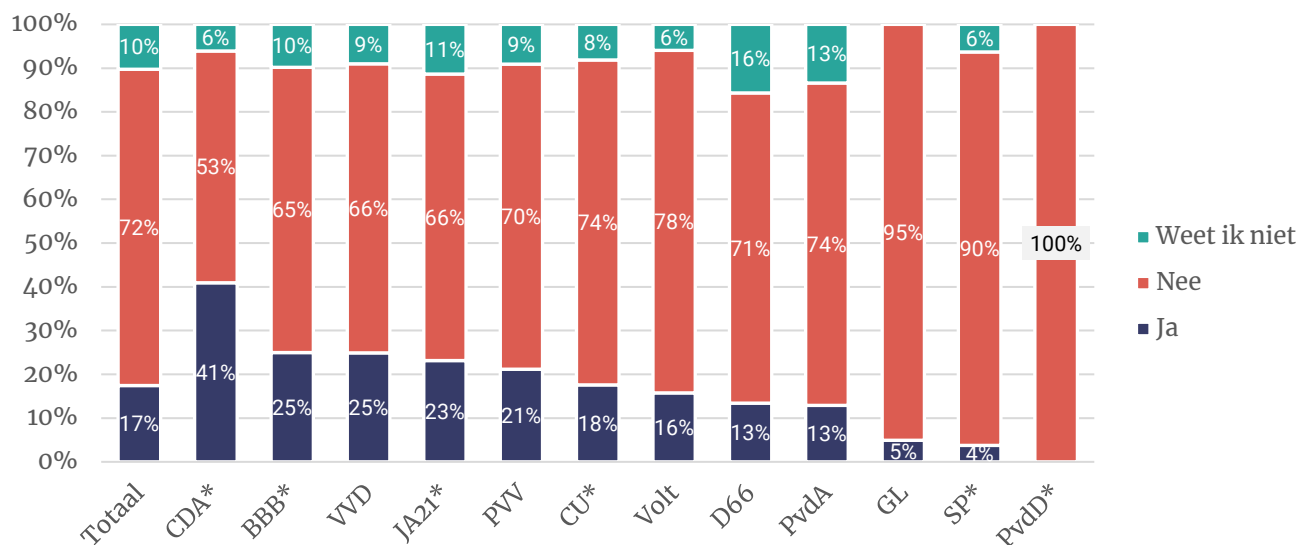
Kiezers die nu op het CDA zouden stemmen staan nog het meest positief tegenover de plezierjacht: 41 procent vindt dit acceptabel, 53 procent vindt van niet. Van de CDA-kiezers uit maart dit jaar⁴ vindt 62 procent dit niet acceptabel en 32 procent wel.

Kiezers van de Partij voor de Dieren vinden het – niet verrassend – unaniem onacceptabel

⁴ N = 68

Figuur 4 – Vindt u het acceptabel dat jagers alleen voor hun eigen plezier dieren mogen doden?

Uitgesplitst naar huidige voorkeur. Basis: totaal (n=1.046)

*Cijfers indicatief vanwege lage aantallen (n < 50, CDA 32, BBB 27, JA21 36, CU 28, SP 43, PvdD 40)

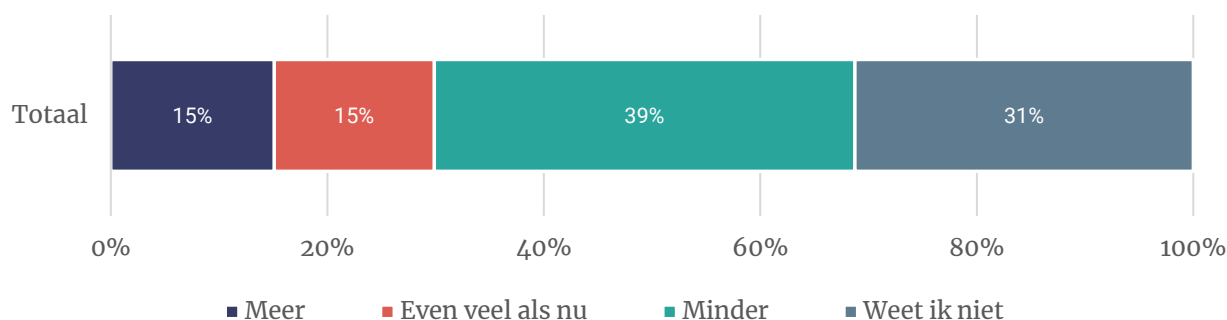
1.3 Vier op tien willen minder diersoorten vrij bejaagbaar

Indien de lijst met vrij bejaagbare dieren zou worden gewijzigd, dan zouden er volgens 39 procent van de Nederlanders ‘minder’ diersoorten op moeten staan. Een kleiner deel (15%) zou dan juist meer diersoorten op de lijst willen hebben staan en evenzeveel vindt dat het aantal niet gewijzigd moet worden.

Drie op de tien Nederlanders zeggen dit niet te weten (31%).

Figuur 5 – Stel dat de lijst met vrij bejaagbare dieren zou worden gewijzigd, zouden er dan meer of minder diersoorten op de lijst moeten komen te staan?

Basis: totaal (n=1.046)

1.4 Voorwaarden voor jacht en jagers, niet langer als hobby

Nederlanders zijn in het algemeen vaker negatief dan positief over de jacht, maar dat wil niet zeggen dat jagen onder elke omstandigheid verboden moet worden.

Een op de vijf Nederlanders geeft aan tegen “alle vormen van jacht” te zijn (20%), ongeveer de helft is het daar mee oneens.

Een ‘beroepsjager’ is in de ogen van Nederlanders iets anders dan een hobbyjager. Een kwart van de Nederlanders heeft geen moeite met jagen als hobby, ruim de helft heeft dat wel (54%).

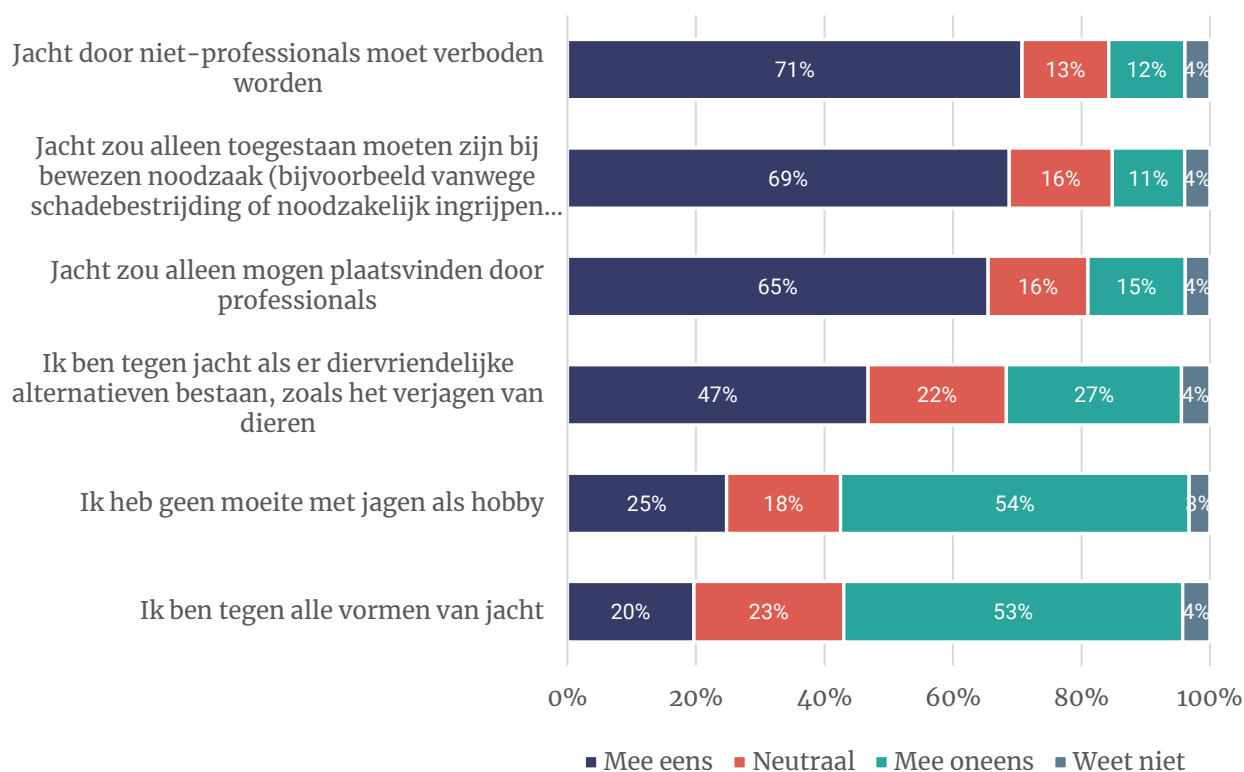
Een meerderheid van de Nederlanders vindt ook dat:

- de jacht door niet-professionals verboden moet worden (71%) en alleen door professionals gedaan mag worden (65%);
- de jacht alleen toegestaan mag worden bij een bewezen noodzaak (69%).

Ook zijn Nederlanders – per saldo – tegen de jacht als er diervriendelijke alternatieven voor bestaan (47% eens, 27% oneens).

Figuur 6 – In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

Basis: totaal (n=1.046)

	Totaal	PvdD*	Volt	GL	CU*	PVV	PvdA	SP*	D66	VVD	BBB*	CDA*	JA21*
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Jacht door niet-professionals moet verboden worden	71	96	90	88	74	72	72	71	71	71	71	58	56
Jacht zou alleen toegestaan moeten zijn bij bewezen noodzaak ^a	69	74	88	85	82	67	75	77	69	67	63	58	61
Jacht zou alleen mogen plaatsvinden door professionals	65	71	86	80	82	66	74	71	71	74	58	49	61
Ik ben tegen jacht als er diervriendelijke alternatieven bestaan, zoals het verjagen van dieren	47	95	52	67	60	37	54	47	51	37	32	36	41
Ik heb geen moeite met jagen als hobby	25	6	21	12	15	36	15	24	28	25	40	53	26
Ik ben tegen alle vormen van jacht	20	60	16	27	13	16	15	18	10	13	6	18	31

^a (bijvoorbeeld vanwege schadebestrijding of noodzakelijk ingrijpen voor de volksgezondheid)

*Cijfers indicatief vanwege lage aantallen (n < 50, CDA 32, BBB 27, JA21 36, CU 28, SP 43, PvdD 40)

Leeswijzer: groen gearceerde vakken geven per stelling drie hoogste percentages 'mee eens' aan.

2 Per diersoort

2.1 Experiment: vrij jagen op kleine dieren met en zonder info

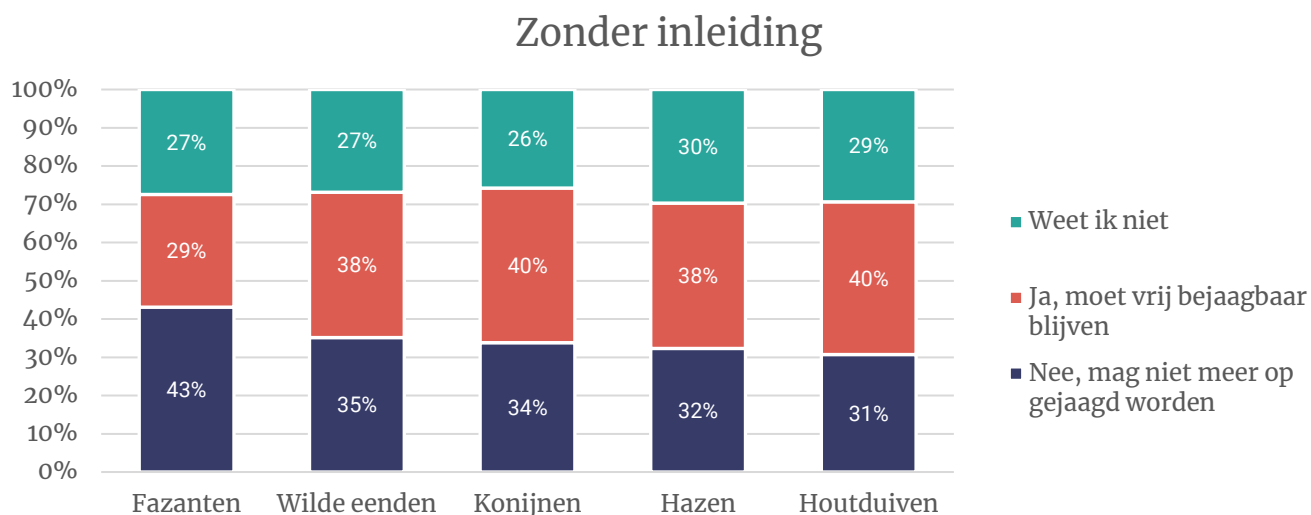
Om te achterhalen hoe Nederlanders denken over de jacht op verschillende soorten kleine dieren deden we een experiment. We legden de vraag “Vindt u dat onderstaande diersoorten vrij bejaagbaar moeten blijven?” voor – waarbij de ene helft van de steekproef (at random gekozen) vooraf informatie kreeg en de andere helft niet. We zien dat deze informatie de uitkomsten sterk beïnvloedt.

2.1.1 Zonder informatie: sterke verdeeldheid

Nederlanders vinden – per saldo – dat er niet meer op fazanten gejaagd zou mogen worden (43% niet, 29% wel). Voor het andere kleine wild waarnaar gevraagd is – wilde eenden, konijnen, hazen en houtduiven – zien we dat er grote verdeeldheid is. Ongeveer een derde vindt dat op deze dieren niet meer gejaagd zou mogen worden. Circa vier op tien vindt dat deze dieren vrij bejaagbaar moeten blijven.

Figuur 7 – Vindt u dat onderstaande diersoorten vrij bejaagbaar moeten blijven?

Basis: zonder inleiding (n=540)

2.1.2 Met informatie: ruim helft Nederlanders tegen jacht op kleine dieren

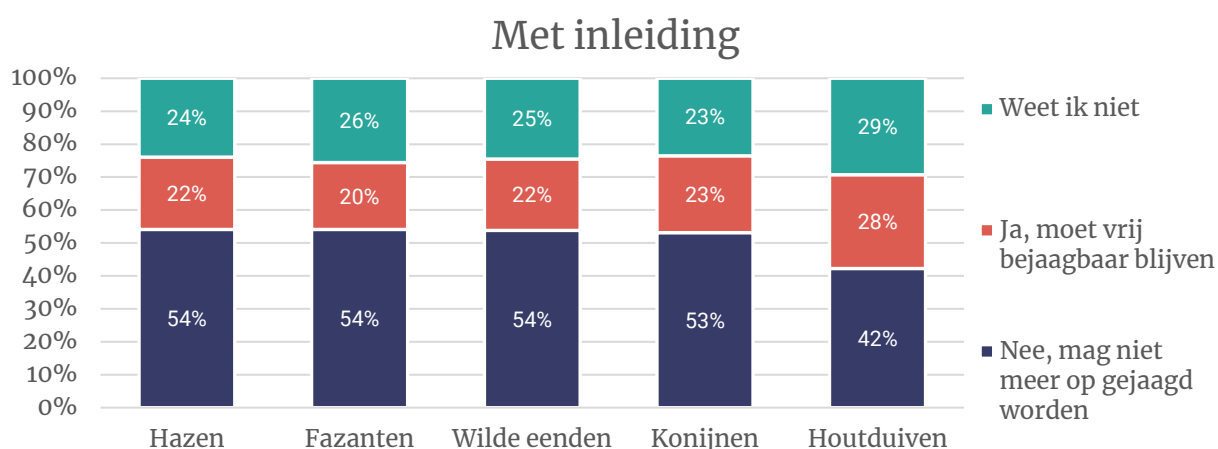
Aan de andere helft van de steekproef legden we – voordat we de vraag stelden – onderstaande tekst voor:

Het aantal broedparen van de wilde eend is sinds de jaren '90 afgenomen met 30 procent. Haas en konijn staan op de Rode Lijst van bedreigde/kwetsbare zoogdieren en hun aantal is sinds tweede helft vorige eeuw met 60 à 70 procent afgenomen.

Het aandeel dat de vrije jacht op deze dieren vrij wil houden is fors lager dan bij de andere deelsteekproef. Een nipte meerderheid vindt dat er niet meer op hazen, fazanten, wilde eenden en konijnen gejaagd mag worden (53-54%).

Figuur 8 – Vindt u dat onderstaande diersoorten vrij bejaagbaar moeten blijven?

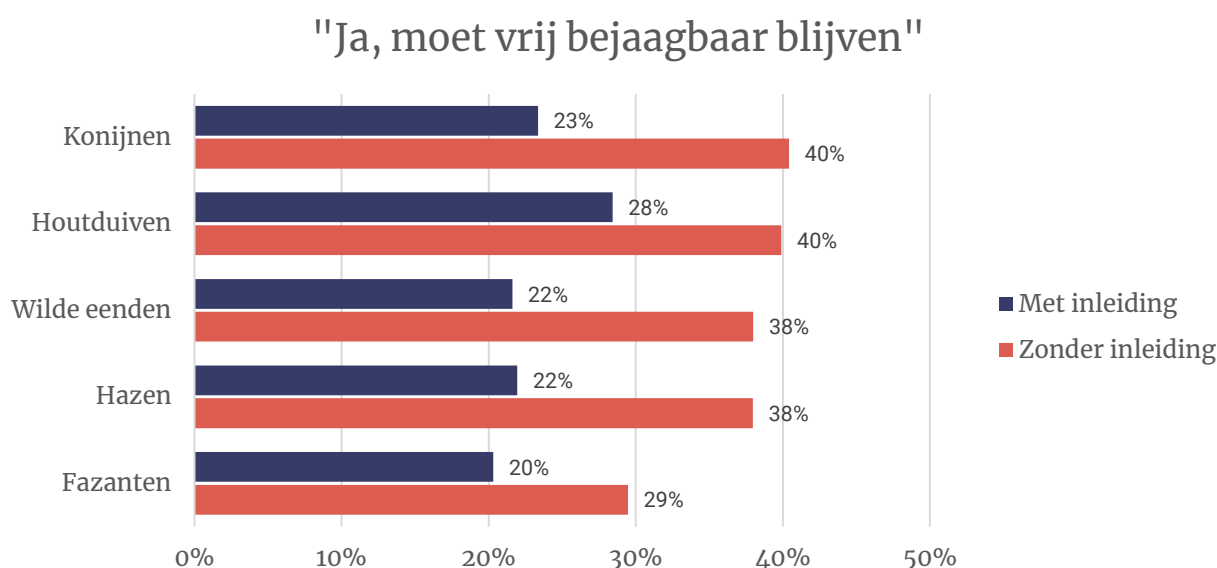
Basis: met inleiding (n=506)

2.1.3 Met en zonder info in 1 figuur

Figuur 9 – Vindt u dat onderstaande diersoorten vrij bejaagbaar moeten blijven?

Basis: zonder inleiding (n=540) en met inleiding (n=506)

2.2 Nederlanders vaak onwetend over afschot door jacht

Ook bij de vraag “Wat vindt u van het afschot door de jacht?” gaven we de ene helft van de steekproef (at random gekozen) eerst informatie en de andere helft niet.

Het gaat om deze tekst:

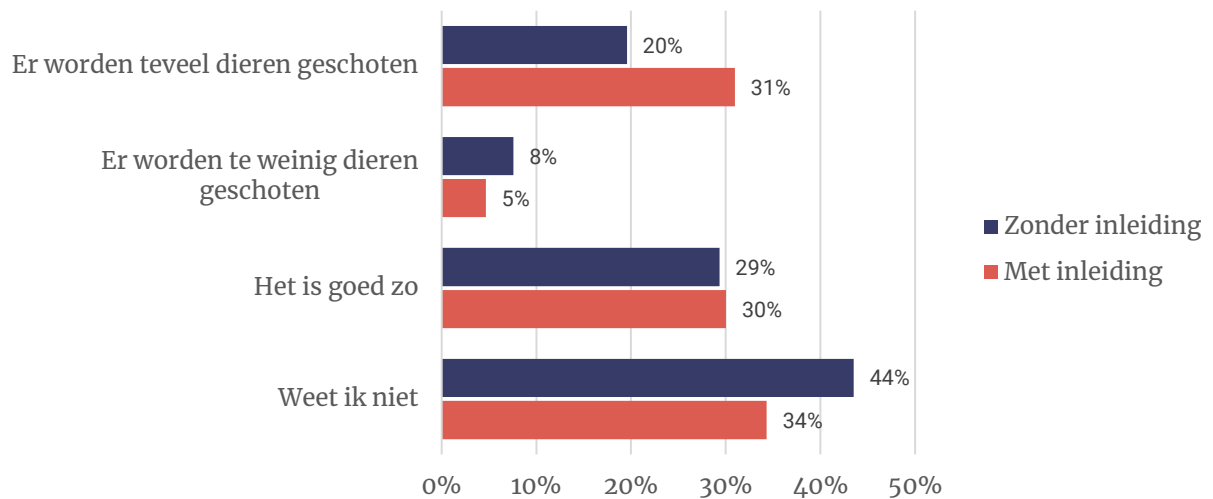
Dit jachtseizoen wordt ruim 70 procent van alle edelherten, damherten en wilde zwijnen op de Veluwe geschoten: 3.000 edelherten, 700 damherten en 8.500 wilde zwijnen. Over dat afschot wordt verschillend gedacht.

Degenen die deze informatie kregen vinden vaker dat er teveel dieren worden geschoten (31%) dan onder degenen die deze info niet kregen (20%). Het aandeel dat zegt “het is goed zo” blijft onveranderd.

Onder de groep die deze inleiding las is het aandeel ‘weet niet’ iets lager (34%).

Figuur 10 – Wat vindt u van het afschot door de jacht?

Basis: zonder inleiding (n=540) en met inleiding (n=506)

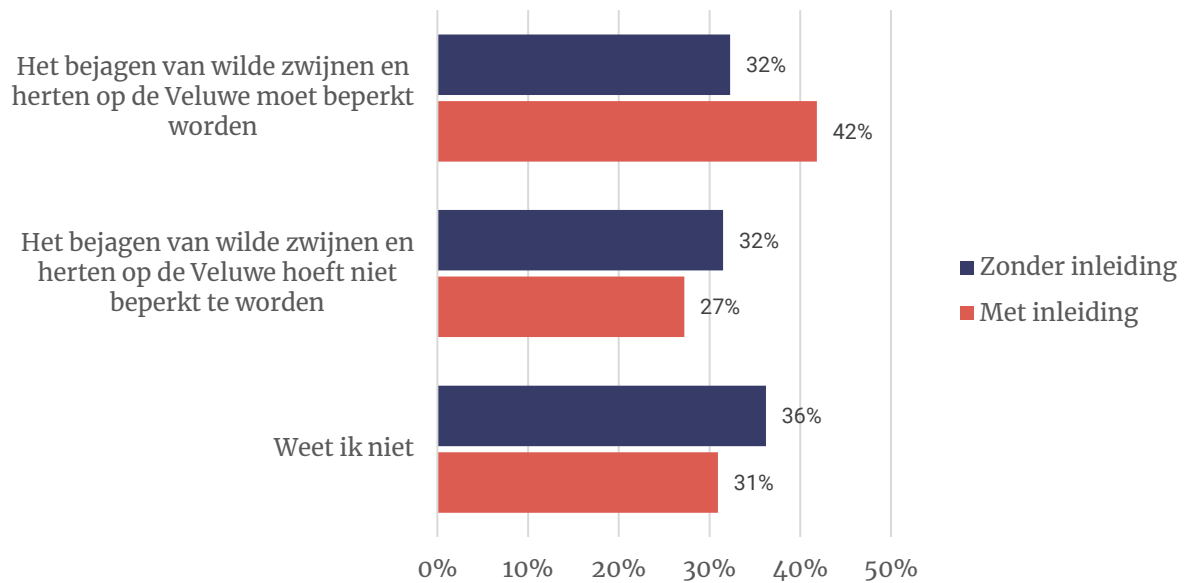
2.3 Verdeeldheid over beperking van jacht op zwijnen en herten

Er is grote verdeeldheid over de vraag of “het bejagen van wilde zwijnen en herten op de Veluwe beperkt moet worden”: met onderstaande tekst vindt – per saldo – een meerderheid van wel (42% ‘wel, 27% ‘niet’), zonder deze tekst zijn Nederlanders evenredig verdeeld over ‘wel beperken’, ‘niet beperken’ en ‘weet niet’.

Het Europees natuurbeschermingsrecht schrijft voor dat in het leefgebied van de wolf voldoende voedsel moet overblijven voor de wolven die daar leven. Wolven eten vooral edelherten en wilde zwijnen.

Figuur 11 – Wat vindt u?

Basis: zonder inleiding (n=540) en met inleiding (n=506)

2.4 Helpt Nederlanders: jacht op zwanen is niet acceptabel

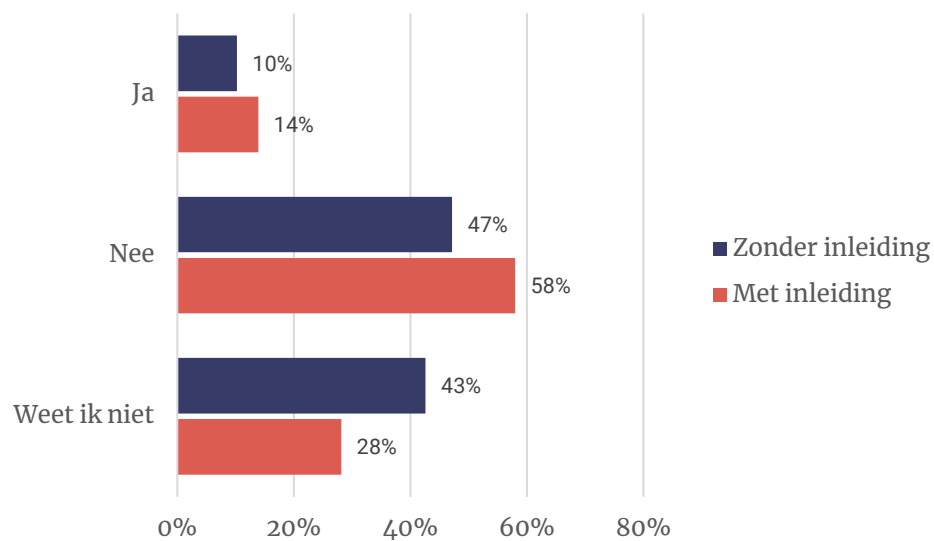
De jacht op knobbelzwanen is voor veel Nederlanders niet acceptabel: zonder verdere uitleg vindt 47 procent het niet acceptabel, met de uitleg hieronder is dat 58 procent.

Een minderheid vindt het wel acceptabel (zonder inleiding 10%; met inleiding 14%).

De knobbelzwaan is een beschermde diersoort die niet bejaagbaar is volgens de wet. Desondanks wordt met speciale provinciale ontheffingen jaarlijks 30 procent van alle knobbelzwanen geschoten door jagers.

Figuur 12 – Vindt u het acceptabel dat er gejaagd wordt op knobbelzwanen?

Basis: zonder inleiding (n=540) en met inleiding (n=506)

2.5 Helft: wolven worden verstoord door afschot van prooidieren

We legden alle respondenten volgende tekst voor:

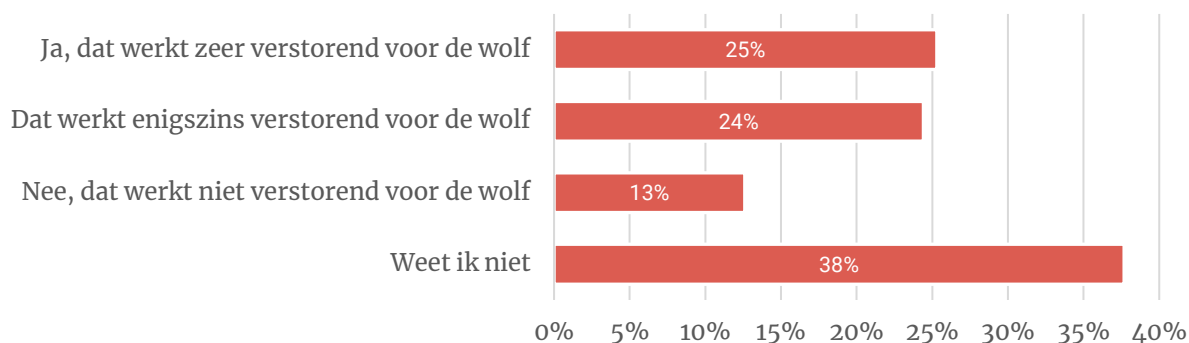
Wettelijk is geregeld dat de wolf niet verontrust mag worden in zijn leefgebied. Denkt u dat afschot van meer dan 70 procent van de prooidieren van de wolf verstorend werkt voor de wolf?

De helft van de Nederlanders denkt dat het afschieten van 70 procent van de prooidieren van de wolf verstorend werkt: volgens een kwart is dat zeer verstorend en het andere kwart noemt het enigszins verstorend. Volgens 13 procent werkt dit niet verstorend.

Overigens zien we dezelfde uitkomsten voor beide deelsteekproeven, die bij deze vraag dezelfde informatie voorgelegd hebben gekregen.

Figuur 13 – Wettelijk is geregeld dat de wolf niet verontrust mag worden in zijn leefgebied. Denkt u dat afschot van meer dan 70% van de prooidieren van de wolf verstorend werkt voor de wolf?

Basis: totaal (n=1.046)

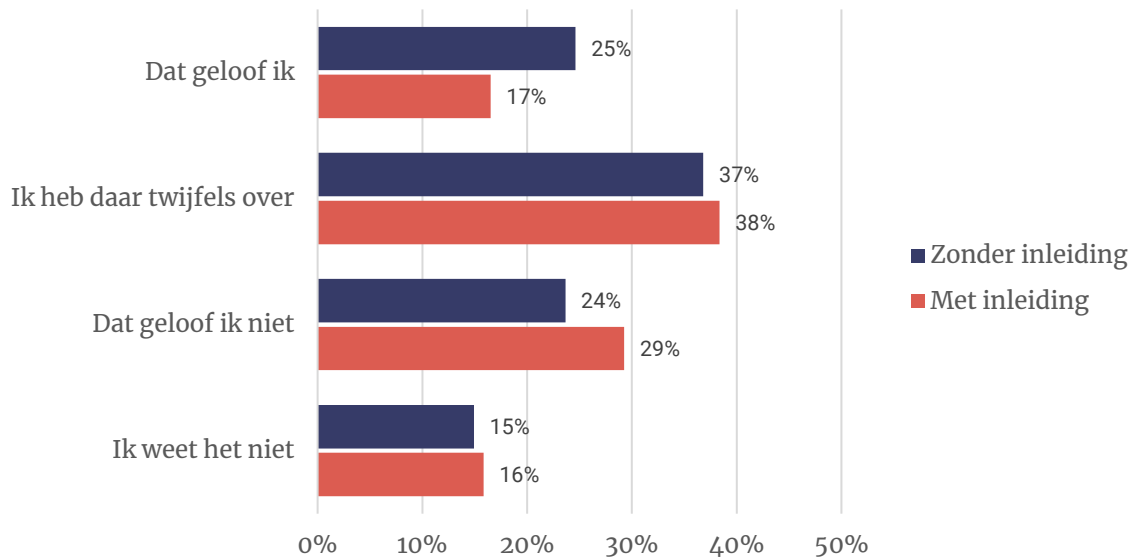

2.6 Meerderheid sceptisch over verkeersveiligheid als motivatie

Volgens een campagne van jagers is bijdragen aan verkeersveiligheid een van de redenen om te jagen.

Nederlanders zijn sceptisch over deze claim: vijf tot zes op de tien hebben daar twijfels over (37-38%) of geloven dat niet (24-29%). Ondanks dat deze vraag op gelijke wijze is gesteld aan beide deelsteekproeven, is de scepsis groter onder degenen die bij de eerdere vragen extra informatie hebben ontvangen.

Figuur 14 – Jagers stellen in de campagne “daar jagen wij voor” dat ze met het schieten van dieren een bijdrage leveren aan de verkeersveiligheid. In hoeverre gelooft u dat dit een reden voor de jagers is?

3 Kroondomein Het Loo

3.1 Nipte meerderheid: Koning moet stoppen met jagen

We legden onderstaande inleiding voor aan alle deelnemers en vroegen wat ze daar van vinden, of dat ze vinden dat ‘de koning het recht heeft om dat gebied te sluiten om daar te jagen’ of dat ‘de koning zou moeten stoppen met jagen’.

Koning Willem Alexander jaagt soms ook op Kroondomein Het Loo.

De koning sluit Kroondomein Het Loo drie maanden per jaar grotendeels voor het publiek, onder meer om daar ongestoord te kunnen jagen op wilde zwijnen en edelherten.

Een nipte meerderheid van 54 procent vindt dat de koning zou moeten stoppen met jagen, een kwart (27%) vindt dat de koning het recht heeft om het gebied te sluiten voor de jacht. De rest (19%) kon hier geen antwoord op geven en gaf aan het niet te weten.

Aan de helft legden we ook nog het volgende voor:

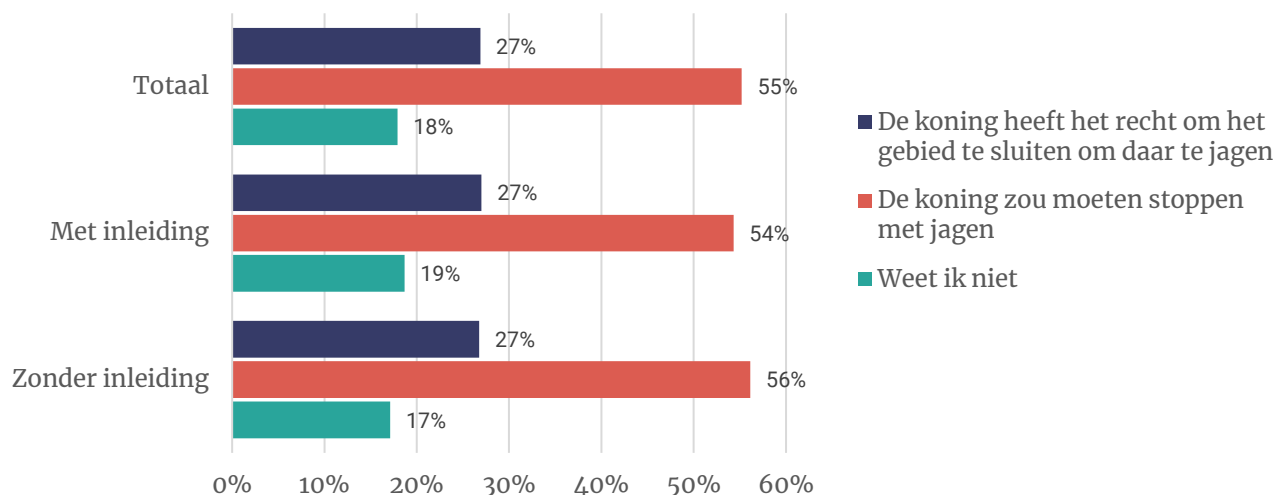
De rentmeester van Kroondomein Het Loo stelt dat het jagen gebeurt vanuit “populatiebeheer”⁵, om ervoor te zorgen dat er geen ongebreidelde groei van herten, zwijnen en ander wild is.

Anderen zeggen dat de jacht ervoor zorgt dat de dieren meer jongen krijgen om als soort te overleven.⁶

Deze extra informatie heeft geen invloed op de uitkomst: van degenen die de extra inleiding hebben gehad vindt eveneens een kwart dat de koning het recht heeft en een nipte meerderheid vindt dat hij zou moeten stoppen met jagen.

Figuur 15 – Wat vindt u?

Basis: totaal (N = 1.046), waarvan 540 zonder en 506 met extra inleiding

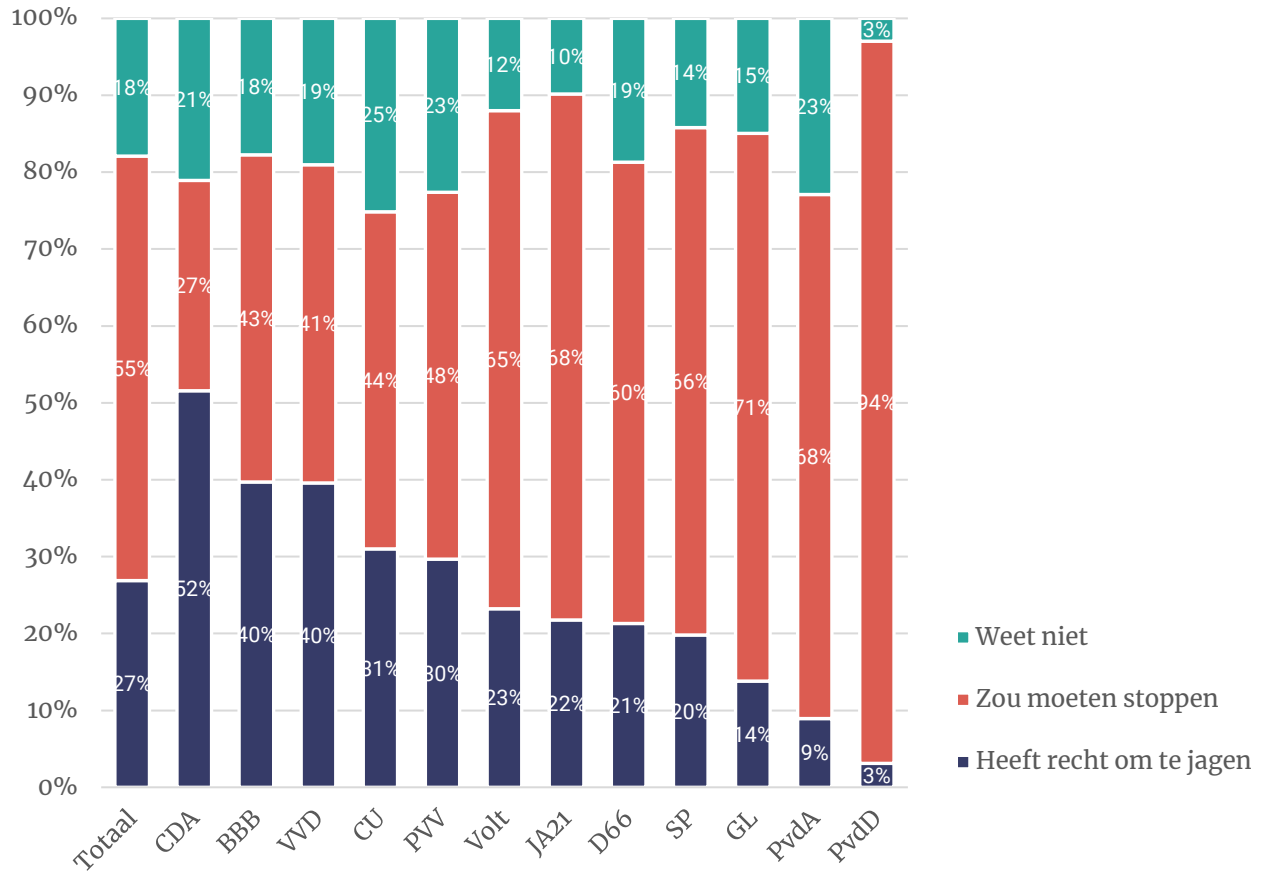

⁵ Bron: NRC 28-11

⁶ Bron: Trouw 26-11 (<https://www.trouw.nl/binnenland/koning-vraagt-4-2-miljoen-subsidie-tot-2028-voor-kroondomein~boc9516c/>)

Figuur 16 – Wat vindt u? De koning heeft het recht om het gebied te sluiten om daar te jagen; de koning zou moeten stoppen met jagen; weet ik niet. Naar huidige politieke voorkeur.

Basis: totaal (beide steekproeven: N = 1.046)

* Cijfers indicatief voor CDA n=32, BBB n=27, JA21 n=36, CU n=28, SP n=43, PvdD n=40

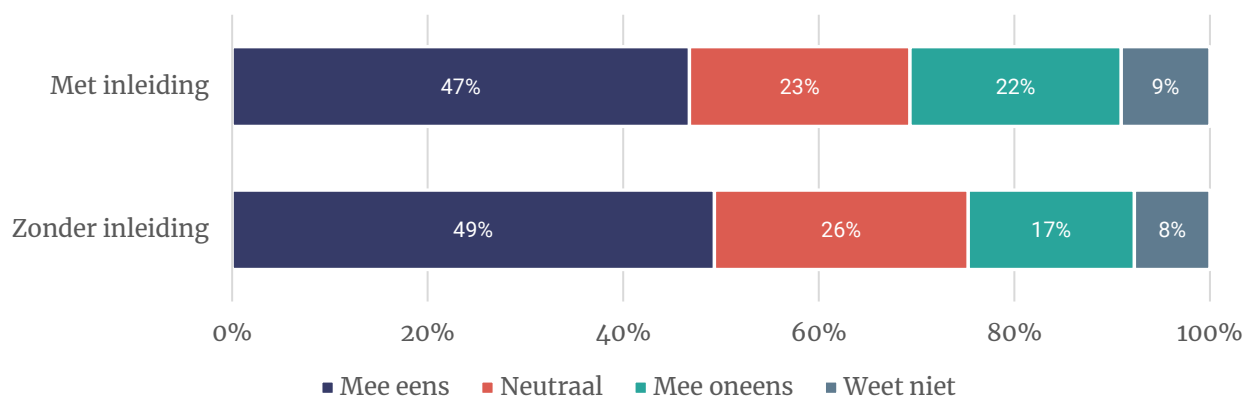

3.2 Koning zou Kroondomein Het Loo hele jaar moeten openstellen

Bijna de helft vindt dat de koning Kroondomein Het Loo het hele jaar zou moeten openstellen voor het publiek: dat geldt voor zowel de helft die eerder extra informatie heeft gelezen als de helft die dat niet heeft gedaan.

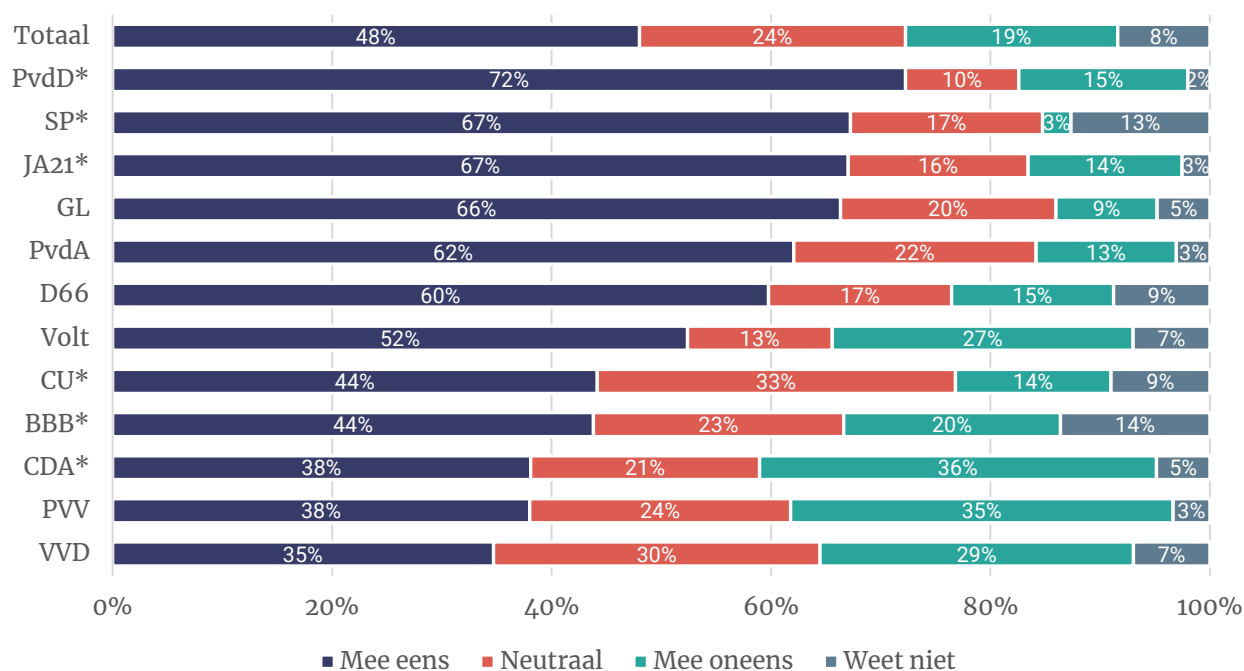
**Figuur 17 – In hoeverre bent u het eens of oneens met onderstaande stelling?
“De koning zou Kroondomein Het Loo het hele jaar moeten openstellen voor het publiek.”**

Basis: zonder inleiding (n=540) en met inleiding (n=506)

**Figuur 18 – In hoeverre bent u het eens of oneens met onderstaande stelling?
“De koning zou Kroondomein Het Loo het hele jaar moeten openstellen voor het publiek.”**

Basis: totaal (n=1.046)

*Cijfers indicatief voor CDA n=32, BBB n=27, JA21 n=36, CU n=28, SP n=43, PvdD n=40

4 Onderzoeksverantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdag 3 tot maandagochtend 6 december.

In totaal werkten 1.046 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek. Het onderzoek vond plaats in opdracht van de Partij voor de Dieren; deelnemers van het onderzoek wisten niet dat het onderzoek in opdracht van deze partij werd uitgevoerd.

Het grootste deel van de steekproef (n=942) is afkomstig het I&O Research Panel, 104 respondenten deden mee via PanelClix. Dit zijn allen Nederlanders met een niet-westerse migratie-achtergrond.

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van n=1.000 en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 3,1 procent.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Sinds april 2019 werkt het I&O Research Panel met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com-tegoed of een donatie aan een goed doel.

I&O Research

I&O Research is het grootste onderzoeksbureau voor overheid en non-profit (volgens de MarktOnderzoeksAssociatie, MOA, 2019). Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies. Wij werken voor overheids- en non-profitorganisaties.

I&O Research heeft vestigingen in Amsterdam en Enschede.

I&O Research is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR-gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. I&O Research is ISO 9001-, ISO 20252- en ISO 27001-gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 20252-Annex A gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KVK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl